

КЛЮЧОВІ ВЛАСТИВОСТІ СИСТЕМИ ПРОЦЕСНО-СТРУКТУРОВАНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Сучасні умови господарювання із їх нестабільністю та мінливістю, стрімким розвитком глобалізаційних та інтеграційних процесів вимагають формування нових управлінських систем, спрямованих на забезпечення довгострокових перспектив розвитку. Система процесно-структурованого менеджменту створює базу для такого ефективного управління підприємствами з огляду на те, що має комплексний характер і поєднує у собі процесний, системний, динамічний та функціональний підходи до управління, формуючи інтегральну цілісність. Процесно-структурований менеджмент ґрунтується на концепції, відповідно до якої менеджмент розглядається як процес, що є послідовністю певних завершених етапів, кожен з яких має свою структуру, що в сукупності забезпечують здійснення управлінського впливу керуючої системи на керовану з метою досягнення цілей організації у певних умовах функціонування. В межах процесно-структурованого менеджменту управлінська діяльність забезпечується у такій послідовності: реалізація конкретних функцій менеджменту; формування методів менеджменту; формалізація методів менеджменту в управлінські рішення; забезпечення управлінського впливу на засадах керівництва.

Особливе зацікавлення викликають властивості системи процесно-структурованого менеджменту, що значною мірою визначають її характерні риси та практичну цінність для діяльності підприємств. На підставі виконаних досліджень до властивостей системи процесно-структурованого менеджменту зараховано:

- цілісність (сукупність складових та елементів, які утворюють нову цілісність, мають властиву поведінку та властивості);
- впорядкованість (перехід від хаосу до порядку у організуванні та взаємодії елементів системи);
- декомпозиційність (здатність системи поділятися на складові елементи, кожен з яких також може розглядатись як відокремлена система (підсистема) і підлягати подальшому поділу (декомпозиції) залежно від її масштабу та завдань);
- ієрархічність (існування взаємопідпорядкування елементів системи в межах виконуваних нею функцій та взаємовідносин);
- ізолюваність (можливість розгляду кожного елементу системи в автономному режимі з метою ідентифікування його характерних особливостей, стану, поведінки, які відрізняються від стану, властивостей і поведінки системи в цілому);
- цілеспрямованість (кожна система покликана виконувати певні функції та спрямована на досягнення конкретних цілей);
- емерджентність (система як складний механізм набуває нових властивостей, відмінних від властивостей її окремих елементів);
- динамічність (змінність системи та її іманентний розвиток з плином часу);
- саморегульованість (здатність реагувати системи на зміни таким чином, щоб зберігався стан динамічної рівноваги);
- саморозвиток (внутрішньо іманентна трансформація системи, зумовлена взаємодією її складових елементів);
- гомеостаз (стаціонарність – динамічна відносна незмінність істотних характеристик, функціонального призначення та властивостей системи);
- відкритість (здатність здійснювати метаболізм (матеріально-енергетично-інформаційний обмін із зовнішнім середовищем) та забезпечувати динамічну відносну стійкість складу та властивостей тощо).

Як відомо, система передбачає цілісність взаємопов'язаних та закономірно розташованих час-

тин. Однією із найважливіших характеристик системи процесно-структурованого менеджменту є наявність певного рівня цілісності. Цілісність системи процесно-структурованого менеджменту можна охарактеризувати через: єдність системи управління, процесу управління, функцій управління, принципів та методів управління.

Система процесно-структурованого менеджменту обов'язково має бути належним чином організована та впорядкована, адже саме впорядкованість є тією універсальною ознакою, що властива виключно усім системам.

Поділ системи процесно-структурованого менеджменту на окремі взаємопов'язані елементи для їх подальшого дослідження дозволяє виконати декомпозиція. Основне призначення структурної декомпозиції системи процесно-структурованого менеджменту полягає у комплексному всебічному відображенні усіх взаємопов'язаних елементів системи, їх взаємозв'язків та взаємодії.

Властивість ієрархічності системи процесно-структурованого менеджменту передбачає вертикальний поділ управлінської праці, тобто полягає у виділенні рівнів управління і підпорядкування нижчих рівнів управління вищим.

Властивість цілеспрямованості системи процесно-структурованого менеджменту передбачає не лише визначення цілей, але і співвідношення цих цілей з ресурсами (матеріальними, фінансовими, інформаційними, трудовими та ін.), які необхідні для їх досягнення.

Важливою особливістю системи процесно-структурованого менеджменту є те, що взаємодія її елементів породжує нові властивості системи, якими жоден елемент чи група елементів відокремлено не володіє. Наявність емерджентних властивостей системи процесно-структурованого менеджменту відрізняє цю систему від простої сукупності елементів, а цілісність при цьому розглядається як основна системна властивість.

Динамічність системи процесно-структурованого менеджменту виявляється в постійній активній зміні процесу управління в розрізі його способу перебігу, основної проблематики та спрямованості, характеру взаємодії управлінських операцій, різних етапів та стадій здійснення. Як відомо, процес управління здійснюється в усій системі управління, і цей вплив залежно від мети, цілей, завдань та основного призначення буде, відповідно, різним для різних підсистем системи процесно-структурованого менеджменту.

Саморегульованість є здатністю системи процесно-структурованого менеджменту підтримувати постійність та незмінність своїх внутрішніх параметрів в умовах мінливих змін нестабільного зовнішнього середовища функціонування організації. Саморегульованість системи процесно-структурованого менеджменту здійснюється в процесі безперервного порівняння отриманих поточних результатів управління з обраним еталонним зразком.

Система процесно-структурованого менеджменту характеризується наявністю властивості саморозвитку, основними ознаками якої є прагнення до самовдосконалення та подальшого розвитку, гнучкість та пристосованість до змін середовища функціонування, розроблення та реалізування креативних та прогресивних ідей, всебічне впровадження інновацій та нововведень у практику функціонування управлінської системи.

Ще однією не менш важливою властивістю системи процесно-структурованого менеджменту є стаціонарність (гомеостаз). Загальновідомо, що гомеостаз є станом рівноваги між різноманітними процесами усередині системи і в навколишньому середовищі.

Система процесно-структурованого менеджменту органічно поєднує дві цілковито протилежні властивості – відкритість та ізольованість. Ізольованість забезпечує цілісність внутрішньої структури управлінської системи, що складається із взаємопов'язаних елементів, які взаємодіють між собою відповідно до визначеної технології з метою реалізації визначених цілей та виконання поставлених завдань організації. Проте, внутрішні елементи управлінської системи повинні взаємодіяти не лише між собою в межах системи, але й активно реагувати на дію факторів зовнішнього середовища, що й забезпечує властивість відкритості системи, яка передбачає її динамічну взаємодію із зовнішнім середовищем.